

"Mire nem merészkedik ez a tetves barát?"

**Egy ágostonrendi, humanista tudós szerzetes, 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom kapujára ki-
szögezi 95 tételét, melyet nem németül, hanem latinul
írt meg, hiszen azokhoz intézte, akik műveltségük okán
nagyobb rálátással ítélték meg az egyház szomorú
helyzetét. Sokan felsőhájtottak ekkor: "Na végre!" A té-
zisek – melyek közül Jónéhánnyal az Egyház felsővezetése(!) is egyetértett
–, két hét alatt a német nyelvterületet, hat hét alatt az
egész gondolkodó Európát "lángba borította".**

Néhány napja, reformáció-ünnepi istentiszteletünkön emlékeztünk arra, hogy 1517. október 31-én, Martin Luther, a szentírás-magyarázó doktora, Wittenberg igen kedvelt, szókimondó fiatal (34 éves ekkor) teológiai professzora a "mindenszentek-halottaknapj" általános nagy népmozgás "hírvívő" lehetőségét is kihasználva kiszögezte a wittenbergi vártemplom ajtajára híressé vált 95 tételét. Luther nem egyházat akart alapítani, hanem az általánosan elterjedt egyházi visszaéléseket kívánta orvosolni, s vissza akart térni a régi jó, kezdeti rendhez....

A hatalom mámorában fürdő pápaság – gyakorlatilag erről szól a pápaság középkori történelme – ezt nyilvánvalóan nem tűrhette. Luthert X. Leó pápa kiátkozza az Egyházból, birodalmi átok alá is vonja (szabadon megölhette bárki!), s ha a német választófejedelmek közül nem állnak Luther mellé, akkor máglyán végzi, mint száz évvel korábban Husz János... Amikor kiderült az "igazság" – s az sokszor fájdalmas – a pápa így kiáltott fel: "Mire nem merészkedik ez a tetves barát?!"... Ez az ágostonrendi 'tetves barát', mint wittenbergi egyetemi professzor szerény, keresztény életet élt, elmentében X. Leóval, aki pompakedvelő életéből kifolyólag 800ezer(!) aranydukát adósságot hagyott hátra halálakor, s a korabeli csípős feljegyzések szerint, ha tovább él, akkor magát a vatikánt is eladta volna...

Nos ez a "tetves barát" emberközeli reformálta (vissza-alakította) az Istenhitet. Két év(!) múlva a lutheranizmus életre-valóságát is

bizonyítandó ünnepelhetjük az evangélikusok félezeréves jelenlétét a világban! Nemcsak jelentős, de szellemtörténetileg alapvetően meghatározó állomás volt 1517. október 31!

Mit akart Luther Márton? Amit mindenki más: *emberi törvényeskedések nélküli őszinte hitéletet!* A józan észnek ellentmondó, az Istentől eltávolító, egyértelműen nem biblikus, pápai hatalmi érdekeket védő, zsinati döntések eltörlését, az isteni kegyelem ingyen – s nem bűnbocsátó-cédulákhoz kötött – meghirdetését minden ember számára. Ez az igazság pedig így hangzik: *"Az igaz ember hitből él."* (Hab 2,2) Habakuk próféta és Pál apostol is ezt hirdeti, tanítja...

Luther – a bibliafordító reformátor. (Szobra Wittenbergben)

A hit nem teszi feleslegessé a jócselekedeteket, de amiben reménykedhet az ember, az nem a saját, hanem csakis az Isten jósága. Az ember ugyanis híjával van az Isten dicsőségének... Ennek a hiánynak világ-keserítő következményét láthatja tapasztalhatja minden kor embere!

A megváltott (krisztusi) ember azonban nem keseredik el, mert tudja, hogy Isten számára nemcsak rendkívül fontos mindenki, de "személyes" munkatársul is meghívja, hogy hirdesse Isten hatalmát, s szolgáló életével másokat is Isten dicséretére inspiráljon... Mert ettől szépül, s javul is egy kicsit az embervilág!

Az Istennek tetszésére van, hogy embereken keresztül irányítsa a történelmet, s ha valaki vezető és hazudik, az idővel úgyis napvilágra kerül. Így senki nem kerül el sorsát... Hiába üldözték a protestánsokat, igazukat – pontosabban az evangélium igazságát – az elmúlt félezer év bizonyította. Évszázadokon keresztül másodrendű állampolgár volt a protestáns ember, közhivatalt nem viselhetett, mert megbízhatatlannak számított... Hiába átkozták ki Luther Mártont, hiába kiabált a pápa: "Mire nem merészkedik ez a tetves barát? (értsd: Luther) – lám évszázadok múltán is az egész német nemzet büszkén tekint fel Lutherre..."

Vannak dolgok, amik Istentől valók, s vannak, melyek az 'ördögtől'. Míg az utóbbi idővel eltűnik, az előbbi megmarad örökre, mert Isten az, Aki megtartja. Milyen jó lenne ebben a nagy toleráns(?) világban, ha nem akarnánk mindenáron integrálni a kultúrátlanságot, a közösségellenes magatartást, hanem csak azt tennénk, ami dolgunk: az Isten igazságát megélni a hétköznapi életben! Családapákként, családmunkásként, munkás polgárokként, akik becsületes és szorgalmas életükkel nemcsak a jövő nemzedéknek biztosítják az emberhez méltó feltételeket, de bizonyágtevő életükkel hirdetik az Isten örökkévaló valóságát is az emberek között...

Derülátó, mosolygós, kedvét – úgy sejtem – nagyapjától örökölhette, aki görög volt. Nevében is hordozza mediterrán gyökereit, hiszen Marchis-Markos Istvánnak hívják, azt a szekszárdi fiatalemert, aki október 31-én, reformáció-ünnepi Istentisztelet keretében veszi fel a szent keresztséget. Nikodémus Akadémiánk – melynek rendszeres látogatója ő is – kezdete előtt ültem le vele beszélgetni, hogy a Lutherrózsa hasábjain keresztül is jobban megismerhessük őt...

Szekszárdról az embereknek általában a Cabernet sauvignon a Kékfrankos vagy a szekszárdi Merlot jut eszébe. Neked mit jelent ez a város?

Szekszárd ősi település, már a rómaiak előtt is éltek itt, s ahogyan Széchenyi írja utazónaplójában: “Budapest óta a legszebb fekvésű táj” amikor is hosszú dunai hajóútja során elhaladt a város közelében. Nekem pedig 14 éves koromig mindent jelent, hiszen Szekszárd a szülővárosom. Középiskolámat Gyöngyösön végeztem, majd családi tanácsra a Pannon Egyetemre kerültem, de arra hamar rájöttem, hogy utam nem a közgazdász világba vezet, mindig is vonzott a katonai pálya.

Akkor most a helyedre kerültél...

Igen, mondhatjuk így is, egyelőre jól érzem magam, de (második) otthonra mégis itt, ebben a gyülekezetben leltem.

Ezt jó hallani, de pont itt nálunk evangélikusoknál?

Az utóbbi években elég rendszeresen, többször is elolvastam az Újszövetséget. Voltam persze egyszer-kétszer más keresztény felekezetekben is, de ott nem igazán éreztem azt a családi légkört,

amit itt, ugyanakkor gyerekkorom óta, mindig is valami különös hatást tett rám minden olyan templom, amire ki volt írva: “Erős vár a mi Istenünk”.

Katonaság és vár... azért ez a kettő nem áll annyira messze egymástól. Akkor fogalmazhatok úgy is, hogy most Krisztus katonája kívánsz lenni?

Igen, ezt teljes mértékben vállalni tudom, s azt gondolom, hogy ebben az első tudatos lépés számomra a keresztség felvétele. Azt is tudom, hogy ez még nem a végállomás, csak a kezdet, de ahogyan mondják: minden hosszú út az első lépéssel kezdődik...

A keresztények kezdettől fogva

“communio viatorum”-ként, vagyis úton lévők közösségeként határozták meg önmagukat. Mi volt az, ami a mi evangélikus “csapatunk”-ba szólított?

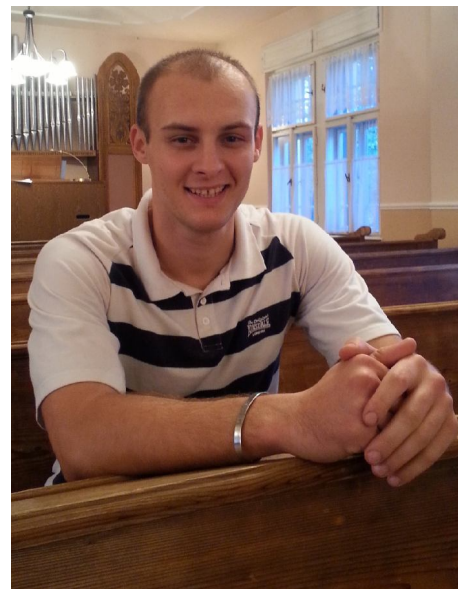
Először is a Gondviselő JőIsten. Aztán a kíváncsiság is, mert eléggé sokféle vallási témájú könyv került a kezembe, de az evangélikus irodalom az rendre kimaradt, s egyszer szerettem volna ezt is megismerni. Jó apropó volt

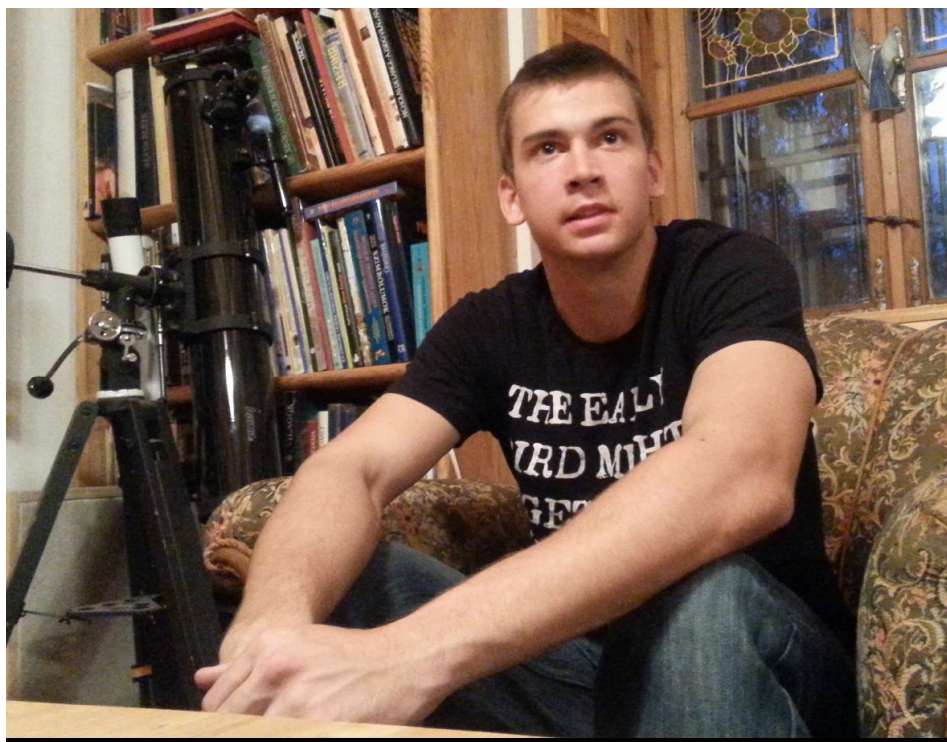
erre, hogy Máté is szívesen felvállalta velem ezt a “felfedező” utat itt Tatán. Ugyanakkor éreztem annak a szükségességét is, hogy jó dolog az, ha az ember nem csak egymagában igyekszik a jézusi példát követni, hanem közösségekben. Aztán nagy hatással voltak rám ezek a keddi esti őszinte, testvéri beszélgetések hitről, az egyház kétezer éves történelméről, s az egyes ember minden korban embert próbáló küzdelméről. S persze az evangélikus példás életet élő emberek is hatottak rám, szerte a világban, vagy éppen hazánkban, mint pl. egy evangélikus Kossuth Lajos, akinek egyébként magam is nagy tisztelője vagyok.

Példás életet élő keresztény ember Te is lehetsz, de hogyan képzeled el a jövődet, mik a terveid?

Huszas éveim közepén járok, s annyira már bölcsültem, hogy tudom, az élet tele van fordulatokkal, meglepetésekkel, s minden folyamatos változás. Elég sok mindent kipróbáltam – munkában, tanulásban – és igyekeztem tervezni, de most kimondottan nagy tervem nincs a jövőre nézve. Töreksem arra, hogy mindent a JőIsten kezébe tegyek, s hiszem, hogy Neki rám is gondja van... Annyi bizonyos, hogy egyelőre jól érzem magam itt Tatán, s azt gondolom, hogy a helyemen vagyok. Hogy mit hoz a jövő, azt még nem tudom, persze általánosságokat mondhatnék, hogy felelőség, gyerekek, szép családi élet, de mindezek sokkal összetettebb kihívások és feladatok, mintsem hogy az ember konkrét tervekkel hozakodhatna elő.

A Lutherrózsa olvasói nevében is kívánom, hogy érezd magad továbbra is jól úgy hivatásban, mint magán-, s gyülekezeti életben, s tapasztald meg minél többször, hogy Isten gondviselő tenyerén élsz!

Egy kedves, 21 éves fiatalember ül velem szemben. Lassan egy éve találkozom Vele és Istvánnal keddenként este, hogy gyakran éjszakába nyúlóan beszélgezzünk hármasan Istenről, hazáról, családról, emberlétünk minden fontos vetületéről. Gyülekezetünkben is sokan ismerik őket, hiszen ott vannak minden alkalmunkon, ha csak hivatásuk nem szólítja őket szolgálatba. **Fenyvesi Máté** ugyanis katona – itt Tatán. Beszélgetésünket annak apropóján kezdjük, hogy Máté döntött: mintegy egyéves előkészület (katechumenátus) után meg akar keresztelkedni...

Azt tudom, hogy szülővárosod Pécs, de hogyan kerültél ide, Tatára?

Igen egyszerűen... Mindig is vonzott a rend, a fegyelem, szeretem a hazámat, s így egy napon bementem a pécsi Torborzó- és Érdekvédelmi Irodába, s jelentkeztem. Mivel Tatán volt „üresedés”, ezért ide kerültem. Rögtön az elején sok értékes, nagyszerű emberrel találkoztam, és Istvánnal is (ő a másik katechumén – Szerk.) itt barátkoztunk össze már az első napokban.

S hogyan fedeztetek fel minket, evangélikusokat?

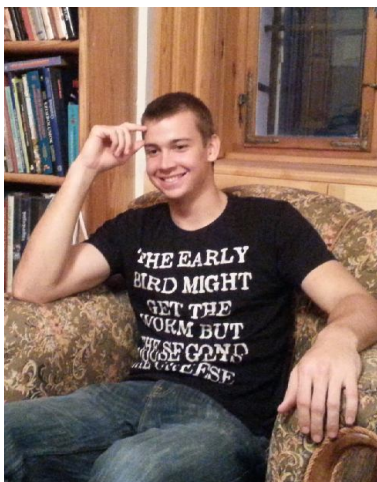
Istvánnal elhatároztuk, hogy kettesben végigjárjuk a tatai egyházakat, s mivel a laktanyából bevezető úton ez volt az első tornyos épület, hát itt kezdtük...(közben mosolyogva mondja) ...aztán „itt ragadtunk”.

Hála Istennek! De mi vonzott Titeket a templom felé?

Engem a szabályok – ez talán a sportból is fakad – és a szeretet. Korábban persze olvastam az Újszövetséget is, amit érdekesnek találtam, de szerettem volna jobban utánajárni a dolgoknak, s a krisztusi tanításban véltem sok mindenre választ találni.

A sportot említetted. Mit jelent számodra a sport?

Nagyon sokat. Testi-lelki kiegyensúlyozottságot, magabiztosságot, helyes önértékelést. Jóllehet küzdősportokban voltam eredményes – gyerekkoromban a bokszt, utána a thai-bokszt -, de valójában nagyon békés természetű ember vagyok, soha senkivel nem kötekedtem, inkább mások próbáltak belém kötni... A thai-boksznak az a kategóriája, amit

én csinállok, az nem az a bizonyos, másikat mindenáron megsemmisíteni akaró „utcai harcos”-kategória, hanem az, ami a mozgás szépségére, harmóniájára koncentrálni.

Mely verseny-eredményeidre emlékszel vissza szívesen?

Elég sok versenyt tudtam nyerni – sikeres sportolói tevékenységemért egyszer még Pécs polgármestere is kitüntetett –, de amire különösen is jó visszaemlékezni: az az első versenyem volt, amin persze nagyon izgultam, s miután megnyertem, csak akkor tudatosult bennem, hogy az egy nemzetközi megmérettetés volt. A több mint 160 versenyem közül a másik emlékezetes szintén egy nemzetközi volt, éppen Svájcban. Itt olyan ellenfelet sikerült legyőznöm, akitől korábban vereséget szenvedtem – betegség, s ebből kifolyólag nem elégséges felkészülési idő miatt.

Most elsősorban katona vagy. Újra ringbe szállnál?

Életemet jelenleg sem tudom elképzelni sport nélkül, s szeretném is, ha későbbiekben ez az elkötelezettség megmaradna, de olyan elszánással, mint korábban már nem szeretnék élsportolni. A versenyszerű sportolás ugyanis nemcsak rengeteg lemondással, s még több megfeszített munkával jár együtt, de az ember szabadidejét is szinte teljesen kitölti...

Dobogón állni nagyszerű érzés, de Pál apostolt idézve Te most egy másik, a „hervadhatatlan koszorú” után vágyakozol...

Igen. Eldöntöttem, hogy ragaszkodni akarok egy közösséghez, ahol a krisztusi tanítást igyekeznek követni, s mivel magam sem találok semmi kivétel nélküli Krisztus követésének evangélikus formájában, ezért itt, ebben a gyülekezetben szeretnék a kereszttség szentségében részesülni...

Erős bátorításunk van nekünk, akik odamenekültünk, hogy belekapaszkodjunk az előttünk levő reménységbe. Zsid 6,18b

Ezekben a napokban étellel telnek meg a temetők. Esténként megannyi pislákoló láng világítja meg a sírkövek megfakult betűit, a feledés homályát egy-két napra oldja az emlékezés gyertyalángja... Emlékezés mindig erőt ad, bár olykor fájdalmas. Ilyenkor felszakadnak a gyógyultnak hitt régi sebek, az intenzív emlékezésben megelevenedik mindaz, ami jó volt, s persze az is, ami rossz... Újra érezzük azok közelségét, akik a kedvesek voltak számunkra, de már nem lehetnek közöttünk...

Ezekben a napokban, amikor tömegek zárandokolnak szereteteik sírjához, mindenki számára kiderül a halál egyetemlegessége. Senki nem bújhat el előle, senki nem válhat mentessé attól, hogy kényszerűen átélje veszteségét. Előbb vagy utóbb, de mindenkinek rá kell döbbenie: Az élet legnagyobb fájdalma a halál... A megváltoztathatatlan keserűségén nem képes mindenki „túlélni”. Tiltakozás, düh, agresszió – ki felé vagy befelé – hasztalan, a fájdalom nem akar elmúlni, mert nem múlhat el. Gyötrő erejéből jelentősen veszíthet, de meg nem szüntetheti semmi, csak a személyes kimenetel ebből a világból.

A temető különleges hely itt (még) respektálják az emberek egymást, tekintettel vannak egymásra - többnyire. Nem úgy az életben! Ott hiányzik a részvét, az együttérzés, a temetőn kívül alapvető hiánycikk a kooperációs készség... az egyéni veszteségeink terhe azonban közösséget kovácsol - olykor vadidegen emberek között is. A Halál nagy úr! Rádöbrent minket arra - lehet, hogy csak akkor, amikor félelmetesen sötét árnyéka először rávetítődik életünkre -, hogy "kooperálnunk", azaz együtt kell dolgoznunk az Istennel. Nem ellene, hanem Vele! - ez a megtérés nagy bölcsessége.

Belekapaszkodni az Istenbe nemcsak különleges alkalmakkor - temetőt járva - lehetséges. Minden egyes napunk, mely elhamvad a múlandóság oltárán egyedülálló és soha vissza nem térő lehetőséget kínál az Istennel való együttjárásra. Communio viatorum, azaz: úton levők közössége. Így hangzott és hangzik ma is a krisztuskövető egyház önmeghatározása. Ezért ha utainkat járjuk - egyedül vagy párban - ne feledjük el soha: minden út egy helyre vezet! A hitetlenek szerint a temetőbe, a hívók szerint az Istenhez...

Imádkozzunk!

Uram! Áldott légy a mai nap minden öröméért és küzdelméért, melyekben megmutatod gondviselő jóságodat! Ámen.

Ó URam, segíts meg! Zsolt 118,25

Nehéz helyzetben a kevésbé vallásos Nember is felsóhajt: "Ó Uram!" Nehézségeink, szorult helyzetünk ajkunkra szüli a szót, amely mögött az érzés húzódik: most segítség kell! Vannak nagy "öntudatosak", akik csak magukban hisznek, csak magukra számítanak, s maguk oldanak meg mindent - a maguk módján. Vannak azonban élethelyzetek, amikor mindenki elbizonytalanodik. Ha mégse, akkor kőből van a szíve...

Ilyenek azok pillanatok, amikor az elmúlással találkozunk. Ezekben a napokban gyertyák és mécsesek milliói égnek a temetőkben. Elhunyt szereteteinkre gondolunk most, s egy-két napra megelevenednek az elhagyatott temetők is. Különös esték ezek, a megszámlálhatatlan sok vibráló gyertyaláng néma kiáltása ilyenkor a betonlelkűeket is megtöri - ha csak kis időre is. A "Meddig még?" a "Hova tovább?" a "Miért?" - ek éjszakái ezek. Ilyenkor ütközünk az elmúlás ólmos gondolataival, a múlttal, ilyenkor menekülünk vissza egy kicsit a gyermekkorunkba, amikor még minden olyan egyszerű volt, nemcsak azért mert gyermekek voltunk, hanem azért is, mert akkor még ők, édesapánk és édes-

anyánk - még voltak. A "most-nincsenek" torokszorító érzését csak azok ismerik, akik egyedül maradtak, akik számára a hiány fájdalma elmossa a határt, s a nem látható világ érzései erősebb valóságnak tűnnek, mint a látható világé...

Ó URam, segíts meg! - kiált a zsoldár, s vele együtt sóhajtottunk mi is. Szükségünk van segítségre, mert mi már beismertük: egyedül nem megy. Próbáltuk ugyan, de megtanultuk - erőnk igencsak véges, a magunk eszével, tehetségével az igazán fontos dolgokat megválaszolni nem vagyunk képesek. Kell a Pártfogó, kell a Vigasztaló! A földről alá szálló Lélek, Aki nélkül elveszünk a hétköznapi forgatagában. Beismerni, hogy kell a segítség - nem a gyengeség, hanem a belátás jele. Be-, s meglátjuk azt, amit sokan nem akarnak elfogadni: az Isten - Isten! Alfa és ómega, Minden Mindenekben. Ő a Halál URa, és Ő az életé is.

Gyertyaláng életünk gyorsan a végére ér, hamarabb, mintsem gondolnánk. Ezért fontos nekünk az előrement üdvözltek (kereszttségben elhunytak) ünnepe, a Halottak napja. Ilyenkor gyertyát gyújtani, s figyelni a csendben közeledő Istenre a teljes élet felé vezető őszinte próbálkozás, amit Isten soha nem hagy válasz nélkül. Gyújtsunk hát meg egy gyertyát önmagunkért...

Imádkozzunk!

Uram, Istenem! Megállítasz most is, s azt akarod, hogy fontos dolgaimat félretegyem, s csak Rád figyeljek. Jól tudom Uram, hogy Te nem válogatsz a módszerekben, számodra csak az a fontos, hogy én is Hozzád térjek. Kérlek, szánj meg engem! Könyörülj esendőségemen, gondolataim zárt világát Te nyisd meg, hogy felfedezzem az Élet Teljességét Tebenned, s örömmel tudjam szolgálni mindazokat, akiket mellém adtál, s naponta elem hozol! Ámen

Maga a békesség Ura adjon nektek mindig, minden körülmények között békességet. 2 Thessz 3,16

Békesség... értéke akkor nyilvánvaló, ha nincs. Vannak élethelyzetek, melyekben nem találjuk meg a békessé-

günket: társunk elvesztése, betegség, halál - tőlünk független körülmények, melyeken nem áll módunkban változtatni. Különös boldogság, ha valaki békét tud teremteni (Boldogok, akik békét teremtenek...) önmagában, s ezek után másoknál is.

Életünk telve van számos gonddal, bajjal, megoldatlan élethelyzettel - így aztán nem csoda, ha szorongunk, idegesek vagyunk, s békétlenkedünk. Először csak önmagunkban, aztán a JólIstennel is, s végül a környezetünkkel is. Nincs terhesebb, mint a békétlen ember. Már a pusztta jelenléte is irritáló, hiszen sugárzik belőle az elégedetlenség. Az ilyen emberrel nehéz beszélgetni, "megtalálni vele a hangot". Érdemes feltenni a kérdést: Velünk mindig megtalálják a "hangot"?

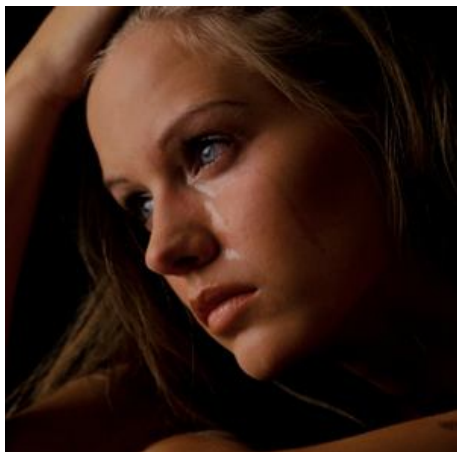
Ezért nagyon fontos tudni, hogy miért élünk ezen a világon. Ha megtudjuk, akkor azt is megtanuljuk, hogyan kell élnünk. Korunk nagy baja, hogy az emberek nem tudnak igazán élni... Aki meg azt gondolja, hogy az "élet" egyenlő a bulizós "dolce vita"-val, az aljaiban téved. Az is elvétí a célt, aki az életben lemondások sorozatában látja élete értelmét. Isten azért teremtette meg ezt a világot olyannak, amilyennek, hogy éljünk benne. Lehetőségeinkhez, adottságainkhoz képest élvezzük a "létet". Örüljünk a napsütésnek, a tiszta levegőnek, a finom ételeknek, a társunknak, a gyermekeinknek, a családjunknak, a közösségnek, ahová tartozunk... Egyszerűen lehetne ezt megfogalmazni: élni az élet normalitását. Azaz éljünk kedvünkre, de tudnunk kell azt, hogy Isten mindenért megítél minket. Ezért érdemes szeretettel fordulni mindenhez, s mindenkihez, mert a szeretet szabadsága nem tesz korlátok nélkülivé...

Békességet kívánni akkor tudunk, ha magunk is békében élünk. Mindegy, Istennel, aztán szereteteinkkel, felebarátainkkal, s az egész világgal...

Imádkozzunk!

Uram! Add a Te békédet, hogy békében legyek a világgal, s önmagammal!

Ámen

...és az Isten letöröl szemükről minden könnyet. Jel 7,17c

Sokak számára a Mindenszentek (régiesen mindszent) ünnepe nem sokat jelent, de a Halottak napja - főleg 2001 óta, amióta újra munkaszüneti nap - szinte kivétel nélkül megmozdítja mindenki lelkét... A régiek vélekedése szerint ez a nap az elmúlt esztendőben elhunyt lelkeké, mely elképzelés köré szinte minden népek valamilyen szokása alakult ki. Van, ahol komolyan igyekeznek ajándékokkal kiengesztelni/segíteni az előrement lelkeket, mert a néphagyomány szerint ezen a napon mennek át a lelkek a Holtak Birodalmába...

Ha a népi vallásosságot meg is mosolyogja a ma embere, ebben a modern korban is a veszteség az veszteség. A lélek fájdalmát ma sem szüntetik meg az emberi okoskodás szülte szép gondolatok, ahogy régen se. Fájdalmat enyhíteni az idő is csak egy kicsit tud, megszüntetni azonban sosem képes. Erre egyedül az Istennek van hatalma. Egyedül Benne nyugszik meg a nyughatatlan lélek, egyedül az Ő szeretetében van megelégités és békesség.

Jelenések könyvének vigasztalása, hogy az Isten - majd akkor és ott(!) - letöröl szemükről minden könnyet. Minden, ami itt a földi létben megszakadt, eltört, véget ért, elraboltak, tragikusan kiszakadt - az odaát befejezésre talál; s amit az Isten befejez, az mind jó és megnyugvást adó, mert minden űrt, ami a lélekben eladdig tátongott - betölt.

Veszteségeinket nemcsak a halálhoz köthetjük. Amit meg tudnánk cselekedni életünk nekünk rendelt néhány évtizedében, de mégsem(!) tesszük, az is nagy fájdalmat okoz, hiszen tátongó ürességet hagy maga után... "Bűn nemcsak a rossz megcselekvése, de a jó elmulasztása is!" Éppen ezért nem hiábavaló az évenkénti gyertyagyújtás a temetőben, s nem hiábavalóak az emlékezés csöndes percei.

Halottak napjának szomorúsága minden embert az Élet örömeire figyelmeztet: Tégy jót, amíg lehetőség van rá! Szeress, amíg teheted, hozz áldozatot a tieidért, amíg lehetőség van rá! Töltsd meg istenes tartalommal napjaidat, amíg tart a kegyelem ideje...

Imádkozzunk!

Istenem! Köszönöm, hogy szereteteddel vigasztalsz, s kegyelmeddel támogatsz!

Ámen

Hatalmas dolgokat művel, kikutat-hatatlanul, csodás dolgokat, megszámlálhatatlanul. Elvonul fölöttem, de nem látom, elsuhan, de nem veszem észre... Napjaim gyorsabbak a futárnál, elszaladnak, nem látnak semmi jót... Jób 910-11 és 25

Aszios elmúlás közé szorult rövidke néhány évtizedes életünkben minden évben van egy nap, amikor különösen is az elmúlásra gondolunk... Így október végén, november elején, amikor megpezdülnek a temetők, s esténként gyertyák ezrei remegve sóhajtanak bele a vaksötét éjszakába - borzongatóan szép, s egyben fájdalmasan szomorú is ez, hiszen a veszteség fájdalmára emlékeztet - alig van ember, aki néhány gondolat erejéig ne gondolna saját elmúlására se...

A halottak életet nyomorító kultusza nem vezet sehová sem, de jó, hogy van egy nap, ami - munkaszüneti nap lévén; éppen 10 éve(!) -, félreérthetetlenül szembesít mindenkit saját végelességével is. De mire is jó ez, emlékezni a halálra? Minek évenkénti rendszerességgel feltepni a veszteség soha be nem gyógyuló sebeit? Nem elég nekünk éppen az a tudat, hogy egyszer úgy is ki kell mennünk ebből a világból?

Nos, saját végelességünk elemi felismerése - mert általában nem azzal a tudattal fekszünk le, hogy holnap nem ébredünk fel - felértékelí számunkra az életet. Annak belátása, hogy a mai nap soha vissza nem térő alkalom arra, hogy szeressünk, hogy rámosolyogjunk környezetünkre, a múlandó pillanatba örökkévaló értékeket sző bele! Így válhatnak tartalmassá a hiábavalónak elkönyvelt percek, s így pattannak ki lelkünkben az Isten által belénk vetett a reménység-magvacskák...

Életünk különösen is fájdalmas pillanatai azok, amikor emberi szemmel nézve a holnap, s holnapután minden reménysége szertefoszlik... Isten gondviselésébe vetett hitünk azonban átível földi létünk utolsó korlátján is, hiszen akinek szívében a krisztusi szeretet dobog, annak nem megmosolyogtató naiv kijelentés a temetőkapuk gyakori felirata, hanem e világban erőt adó, megtartó bizonyosság: Feltámadunk!

Imádkozzunk!

URam! Tudom, hogy Te akkor is adsz, amikor elveszel, s oda is juttatsz, ahol kegyelmed semmilyen gyümölcsöt nem terem. Könyörülj meg mindannyiunkon! Ámen

Gondolj Teremtődre ifjúságod idején, míg el nem jönnek a rossz napok, és el nem érkeznek azok az évek, melyekről ezt mondod: nem szeretem őket! Préd 12,1

A míg meg nem öregsünk, nem is áramad bennünk nosztalgikus vágy: De jó lenne újra fiatalnak lenni!... Az élet attól élet-szerű, hogy megvannak benne a megváltoztathatatlan örök törvények, azaz mindennek rendelt ideje van! Kár, hogy erre többnyire csak akkor jövünk rá, amikor valamit javíthatatlanul elmulasztottunk... Milyen jó lenne, ha életünk első felében már tudatosulna bennünk, hogy életünk másik felében "fizetünk" az első felében elkövetett hibáinkért. A Prédikátor azért bölcs, mert már tudja ezt, s szeretné, ha legalább néhányan a fiatalok közül okulnának ebből...

Fiatalon persze az ember nem lehet bölcs, legfeljebb okos... De, aki az ÚRIs-tenben bízik már ifjúkorában is, az ha nem is válik rögtön bölccsé, de elindul a bölcsesség felé vezető úton, s nem követ el olyan durva életvezetési hibákat, melyeknek terhes következményeit egy életen át hordoznia kell. S ez már nagy eredmény! Mennyi plusz erőt nyer ezáltal! A fiatalok bűnök felnőttkori következményeinek kompenzálása ugyanis meglehetősen sok energiát igényelnek, s azt előbb-utóbb mindenki megtapasztalja, hogy minden emberi erő véges...

Sőt, ha Isten kegyelméből megöregedhetünk, akkor azon is el-elgondolkodhatunk, mit értett azon a Prédikátor, hogy "rossz-napok, s nem-szeretem-évek"... jelesül: "amikor mások öveznek fel minket, s odavisz-

nek, ahová nem akarjuk"! Bizony nem könnyű feladat elviselni az öregség terheit: elhaló barátok, távol élő szeretteink hiánya, a magányosság bosszantó és fájdalmas keresztjei...

Ha valaki fiatalon úgy éli meg napjait, hogy azok nem "isten jó napok", hanem "istenes napok", akkor övének/környezetének példát adva nem egyedül öregszik meg, hanem hordozó közösségben látja meg őszének napjait. Afelől ugyanis ne legyenek kétségeink, hogy már itt a földön megkapja mindenki a "jutalmát" - hiszen így olvashatjuk néhány verssel később -, "mindenki élvezi tettének jutalmát". Péld 12,15

S bár Isten igazsága minden korban változatlan, úgy néz ki, vannak törvények, melyeket minden generációnak a saját kárán kell megtanulnia. Aki bölcs, az más kárán okul, aki bolond, az a sajátján se...

Imádkozzunk!

URam! Köszönöm, hogy velem vagy életem minden napján! Ámen

Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom. 1 Kor 13,1

Zengő érc, pengő cimbalom... hideg zhangok ezek. Nem a csengésük ereje, mélysége és magassága az, ami "lelketlenné" teszi őket, hanem a harmónia hiánya! A harmónia görög eredetű szó, s azt jelenti: belső béke, kiegyensúlyozottság. S mikor vagyunk kiegyensúlyozottak? Csakis akkor, ha életünknek megvan a maga szimmetriája! A szimmetria szó meg a szintén görög szümmetronból származik, aminek az általános jelentése: arányos, harmonikus.

Kár, hogy a harmónia hiányát, életünk szimmetriájának - azaz Isten képének rajtunk keresztüli tükrözését -, fontosságát csak akkor vesszük észre, ha veszteségeinkkel kell megküzdenünk. Addig, amíg van mellettünk valaki, aki nagyon fontos nekünk, eladdig

elhordozzuk a legsúlyosabb megpróbáltatásokat is, de ha teljesen egyedül maradunk, akkor nagyon nehéz a felállás a "vert helyzetből", szinte reménytelen próbálkozás ez annak, aki nem kapaszkodik bele Teremtőjébe...

A novemberi szelek, a hideg, az egyre csapadékosabb és rövidülő napok különössé teszik e hóeleji kettős ünnepet, mert minden emlékezés ünnep is egyben. Beda Venerabilis/Szent Beda írja a Mindenszentek-kel kapcsolatban: "E mai napon, szeretteim, mind valamennyi szenteknek emlékeztetét egy közös ünneplésnek vígságával üljük. Mert hitvallásuk minél szilárdabb volt a szenvedésben, annál ragyogóbb most a tisztességben... Lépjünk mi is erre az útra, siessünk a mennyei hazába, melynek polgárai közé felvétettünk!" A veszteséget feldolgozni mindannyiunknak magunknak kell, de egyéni küzdelmeinkben mindig megerősítő, ha tudjuk, ha érezzük, hogy mások is ugyanazt az utat járják, mint mi. Kicsit másképpen, más tempóban - ki előbbre, ki hátrébb -, de az út ugyanaz: a múlandóság útja.

A múlandóság nagy küzdelmét mindenki a "maga módján" harcolja meg. Van, aki pánikba esik, hogy életének második felébe érkezvén másképp lát dolgokat, s legfőképpen másképpen értékeli élete első felét, de olyan is van, aki felszabadul, mert teljesítette "generációs kötelezettségeit", s végre foglalkozhat olyan egyéni dolgokkal, melyek korábban háttérbe szorultak. Ha mindehhez még az is megadatik, hogy gyönyörködhet gyermekei életés röptében, ha részese lehet örömeiknek, sikereinek, akkor megélheti a harmóniát, azt hogy az élet szép... mert Isten azt szépek és jónak teremtette.

A mindenszenteki tömeges temetőjárás, szeretteinkre való emlékezés egyben mindig saját múltunkkal való találkozás is. Megfürödni a múltban mindig tanulságos, s ha az nem mindig csak konfrontáció a bűnökkel és a mulasztásokkal, akkor erőt ad a holnapokban. Abban a holnapba, ami még nem a mienk, csak magunknak hisszük, de valójában csak ígéretben kapjuk a JóIstentől. Azt, hogy a holnap hoz-e holnapután még itt és most nem tudjuk, de arról hitben megbizonyosodhatunk, hogy utunk végén mindannyiunkra vár a Szeret Istene...

Imádkozzunk!

*URam! Köszönöm Neked életemet, s az erőt, amit adsz hozzá naponta. Áldalak Téged a múltért, dicsőítelek a jelenért, s fohászkodom Hozzád a holnapért...
Kegyelem Istene légy velünk! Ámen*

Ha így határoz a Seregek Ura, ki hívíthatja meg? Ha kinyújtja kezét, ki fordíthatja vissza? Ézs 14,27

Különleges egy-két nap ez minden évben... Ha sokan nem is ismerik ezen ünnepek eredetét, a tél küszöbének hónapját kezdő napokról egyet biztosan jól ismernek: ilyenkor járják a temetőket. Sok-sok virág és koszorú vagy az emlékezésnek csak egy-egy piciny gyertyája ugyanazt jelzi: egy rövid ideig meghajlunk a halál előtt, mely lezárja szeretteink életének könyvét, s nem marad már más, csak az élményeink, érzéseink kavalkádja. Talán jó is, hogy csak ritkán gondolunk a halálra, hiszen az élet dolga az, hogy az élettel "foglalkozzon"...

Az életünk - az isteni rendelés okán - véges, ezért is szeretünk végtelenül élni, s reménykedünk az örök életben, hogy a halál után is van "tovább", s nem szűnünk meg létezni. Testünk utolsó maradványai - a csontok - még hosszú évezredek át megmaradnak, mígnem egyszer azok is végleg atomjaira hullanak, de hogy a lelkünkkel mi lesz a halál után, arról csak homályos elképzeléseink vannak.

Tulajdonképpen azt sem tudjuk, hogy honnan jöttünk ebbe a világba, miért kellene akkor azt feltétlenül tudnunk, hogy hová megyünk ki ebből a világból? Ugyanakkor életünk folyamán, változó intenzitással, de folyamatosan izgat minket az elmúlás kérdése... Mások halálának ténye a saját halálunkkal kapcsolatos kérdéseinket erősíti fel - nyilván ez függ a korunktól is: öregember gyakrabban gondol az elmúlásra, mint a fiatal. Egyszer - talán a legváratlanabb pillanatban - aztán Isten kinyújtja felénk a kezét, s azt mondja. "Jöjj!", s akkor menni kell! Visszafordítani ezt a kezét nem lehet, mert az életnek nem mi vagyunk az urai, hanem az Isten...

A hívó ember azt reméli, hogy lelke nem a semmibe olvad bele, nem is az atomok különös rendű kvantumvilágába "száműzetik" az energia-megmaradás örök isteni törvénye szerint, hanem eljuthat Teremtőjéhez... Oda, ahol nincs

fájdalom és hiány, ahol minden kettétört újra maradéktalanul egyesül, ahol nincs aggodás, ahol a félbemaradt is célhoz ér, s a részek érthetlenségéből kibontakozik a teljesség.

Ebbéli hitünk okán, zárandokolunk el szertetteink sírjához, hogy az emlékezés különös időutazásában egy-egy mécses meggyújtásával szóltanul bizonyoságot tegyünk: kell nekünk Isten, vágyódunk Őutána, mert lelkünk mélyén hisszük és érezzük: akár élünk, akár halunk, mindörökké övéi vagyunk...

Imádkozzunk!

URam, köszönöm, hogy az emlékezés olykor fájdalmas perceiben is érezhetem jelenlétedet. Köszönöm vigasztalásodat, amivel körbeszel, igédben, emberek bátorító szavaiban! Köszönöm, amikor megerősítesz reménységeimben, s lehetőséget adsz arra is, hogy teremtettséged csodáin álmélkodva hinni tudom, amit értelmem lehetetlennek tart! Ámen

Egyszer valaki ezt kérdezte tőle: „Uram, kevesen vannak-e, akik üdvözülnek?” Erre ő így felelt nekik: "Igyekeztek beemenni a szoros kapun, mert mondom nektek, hogy sokan akarnak majd beemenni, de nem tudnak." Lk 13,23-24

Egy pietista (naív)festmény... egy leltűnt kor keresztyén propaganda-plakátja, mely sok sekrestye, bibliaórásterem, esetleg lelkészi hivatal - ahol megállt az idő -, kegyelettel őrzött "falidísz". Ja, hogy az idő nem áll meg? Valóban... Míg korábban érdekelte az embereket a saját üdvösségük, manapság még (mennyei) üdvösségüket is kockára teszik, csak hogy elérjék földi céljaikat. Boldogság, siker mindenáron(!), de üdvösség... nos, az akkor sem kell, ha ingyen adják!

Ha egy kicsit belenézünk a vallások világába, akkor kiderül, hogy a keresztyénység kétezer év óta folyamatosan fej-

lődik, de ezzel párhuzamosan csökken a kedveltsége, és kopik a társadalmi súlya, míg pl. egy iszlám vallás szinte semmit nem változott az elmúlt jó ezer esztendőben, de fennállása óta gyakorlatilag egyre erősödik!

Tény, hogy az ún. keresztyén Európa erősen fogyatkozik. Az egyik ok viszonylag egyszerű: kétszer több gyermek születik a muzulmán családokban - s ehhez hozzájárul az is, hogy rengeteg a "betérő" -, a másik pedig valláslelektani; amíg a "jókeresztyén" ember vásárnaponként elmegy egy órácskára a templomba - s azt hiszi, hogy ezzel most milyen jó cselekedet tett magának és a felekezetének -, eladdig egy muzulmán hívó ember naponta ötször kötelezően, de ezen túl még szabadon is imádkozik! (Mohamed próféta szerint, aki betartja az imádkozást, az az Ítélet Napján fénynyé és menedékké lesz neki; továbbá, hogy az előírt imák ajándékok Alláhtól, hogy a hívó ember meg tudjon emlékezni arról, amiben hisz. Az imádságok közben végzett testhelyzetek pedig az isteni odaadás jelképei.)

A Jézusnak feltett kérdés teljesen racionális: "Kevesen vannak-e, akik üdvözülnek?" Ez a valaki nem azt kérdezi optimistán "Sokan vannak-e?", hiszen Jézus korában is ugyanúgy látszódtak az emberi gyengeségek, mint manapság, s ebből adódott a logikus következtetés: azért így, s ennyi ember gyaníthatóan mégsem üdvözülhet! S ha ehhez hozzávesszük a Magvető példázatában említett termésthöz 'egynegyedet'... akkor ebből adódik: igencsak nagy lesz a "torlódás" a pokolban!

Vagy mégsem? Esetleg Istenhez kerülne mégis mindenki? Csak van, aki a szép kilátású teraszos emeletre, van a ki kevésbé jó kilátású, hátsó udvarra néző cselédszobába, s lesznek (sokan!), akik meg a félhomályos pincébe? Nos, emberi elképzelések ezek! Az üdvösség problematikája - bármennyire is izgalmas -, nem az ember 'hatáskörébe' tartozó ügy. El lehet játszani a gondolattal, mi lesz akkor, ha... de Isten az Isten(!), szuverén Világfenntartó hatalom, s éppen ezért nem emberi elképzelésekkel tarkított forgatókönyvből rendez...

Annyi bizonyos, hogy az élet mindannyiunkat arra tanít/figyelmeztet, hogy mindennek ára van, s minden történésnek van következménye is. Ez az isteni REND pedig - így hisszük -, érvényes lesz az "odaátban" is, de hogy valójában hogyan is történik mindez, az már az Isten titka...

Imádkozzunk!

Istenem! Add, hogy véges létemben annyira megérthessem végtelenségedet, hogy abból naponta erőt merítve szolgálni tudjak Neked, szeretteimnek és mindazoknak, akiket rám bízál!

Ámen

Rövid-hírek

Október 19-én megkereszteltük Gál-Vargadi Bálint kistestvérünket. Isten áldása kísérje az egész családot!

Megtartottuk a FIFE-"kör" (FIFE=Fiatal Felnőttek) első két alkalmat... Köszönjük az érdeklődést, a résztvevők aktivitását, s az őszinte, elgondolkodtató véleményeket. Minden hónap első és harmadik hetének szerdáján találkozunk a bibliaórák kisteremében, de honlapon, ill. fészbucon is hirdetjük/jelezzük alkalmaink időpontját. **Legközelebb nov. 5-én találkozunk, beszélgetésünk indító-címe: "Kié az időm?"**

Október 19-én délután, a Tatai Református gyülekezet meghívására feleségemmel közösen "Mire tanít a Jólsten gyermekeinken keresztül?" cím keretén belül a keresztény család előtt álló kihívásokról - gyereknevelés, hivatás -, beszélgetünk el közösen.

Október 31-én, reformáció-ünnepi istentisztelet keretében – közel egyéves, heti rendszerességgű előkészület után – **Marchis-Markos István és Fenyvesi Máté** a kereszt-szentségében részesültek. Mindkettőjük döntését áldja meg gazdagon a Mindenható Isten!

Jelentem, hogy a Hivatásgondozó Napok keretében, október 27-28. között a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban az 5-10-15-20-25-30-35 éve felavatott lelkészek számára megtartott csendesnapokon vettem részt.

FIFE!

Fiatal Felnőttek

Beszélgető Köre

Nov. 5. (szerda) 18:00

Téma:

"Kié az Időm?"

* *Magyarázat a "fiatal felnőttek" kategóriához:* "Életünk ideje **hetven esztendő**, vagy ha több, **nyolcvan esztendő**, és nagyobb részük hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik, mintha repülnének." **Zsolt 90,10.** Ki tehát a fiatal? Aki még élete első felében van, a Szentírás szerint: 35-40 éves korunkig fiatalok vagyunk, e fölött már legfeljebb csak fiatalosak...

FIFE!

"Életes beszélgetések az Életről"

Alkalmainkra mindenkit szeretettel várunk. Jöjjünk, s hívogassunk másokat is! Erős vár a mi Istenünk!"

Janka Várkonyi

BIBLIAÓRA
azok számára, akik szeretnék
alaposabban megismerni a keresztény
tanítás alapjait

NIFA
Nikodémus Akadémia

november 6.

"Ne éljeteek felemás igában"

Mitől keresztény(i) egy nő, s egy férfi? Avagy: a keresztény párválasztás modernkori buktatói.

november 13.

Amikor nem csak a szerelem lángol – boldogság, kontra anyós...

A párkapcsolat egyik komoly buktatója: a "másik" család.

november 20.

"Az okos sziklára épít..." Meddig létezhet egy homokra épített társadalom?

Betonvilág. Kórákás-lakótelepek. Kevesen gondolnak, hogy a kőolaj és víz után a harmadik legfontosabb mozgatórugója a modern világnak a *homok*...

november 27.

Amikor a Jólsten az ördöggel fogad... (Jób kve) avagy: Véletlenek-e a katasztrófák?

Mi a balsors? Az új évezred katasztrófák sorozatával köszöntött ránk. Így volt-e ez mindig vagy a történelemformáló Isten jelzései ezek?

A reformáció 500. évfordulójára való készülés jegyében, a tematikus emlékevek sorában, a **2014-es esztendő a "Reformáció és kultúra" éve** egyházunkban.